

Husákovy děti

V souvislosti s aktuálně řešenou důchodovou reformou v České republice se často zmiňuje právě název Husákovy děti. Spousta lidí tento pojem zná, ale neví, co znamená. Proto jsem níže použil definici z Wikipedie. Těmto „dětem“ je dnes už lehce nad padesát let a nyní by „postaru“ měli nárok na odchod do důchodu v 65 letech. V praxi to znamená, že tito lidé budou mít odpracovaných cca 45 – 47 let. A tak si říkám, že tato spousta lidí se státu hodila a hodí ve smyslu téměř padesáti let práce pro státní pokladnu, ale současně se stávají překážkou, protože je jich MOC. Co s nimi v těch letech 2040 - 45, až půjdou do důchodu? Prostě to už na ně peníze nebudou, stanou se překážkou, což už nyní představitelé státu veřejně hlásají. Má otázka je prostá, ale odpověď složitá, jaká je v takové situaci úloha státu, vlasti? Měl by se stát umět o své spoluživatele postarat, měl by umět najít finance na to, aby nešli lidé do důchodů na takzvaný zasloužený odpočinek jako přítěž? Osobně si myslím, že ano, osobně jsem proti navyšování věku odchodu do důchodu a jsem přesvědčen, že ve státě je peněz dost (zbraně, předražené zakázky, vyvádění peněz ze státu, nenažraný státní aparát...) i na zajištění zasloužených důchodů. Nicméně ctím názory a dialog, který by měl být svobodný a respektovaný, což je v současné době postupně větší a větší problém.

Husákovy děti je zjednodušené označení pro silnou populační vlnu v Československu, která začala v době takzvané normalizace počátkem 70. let 20. století, respektive pro lidi narozené v tomto období. Označení odkazuje na Gustáva Husáka, v té době prvního a později Generálního tajemníka ÚV KSČ a od roku 1975 prezidenta ČSSR. Právě propopulační politika komunistického režimu pod jeho vedením bývá označována za příčinu vysoké porodnosti v tomto období, která dosáhla svého vrcholu v roce 1974 (téměř 200 000 narozených dětí), nicméně tento názor není obecně přijímán (Husákovy děti, Wikipedie).

Státní propopulační politika

V období 70. let 20. století narůstala propopulační státní politika. Stát dával rodičům k dispozici levné novomanželské půjčky, rodinám s dětmi bylo poskytováno nové bydlení. Vysoká porodnost v tomto období bývá často považována právě za výsledek této politiky. Dalším faktorem bylo zakládání rodin jinou silnou populační vlnou – lidmi narozenými po druhé světové válce. Brzy se však počet nově narozených dětí snížil.

Ve skutečnosti pozvolný nárůst porodnosti začal již v roce 1969 a částečně odpovídá nárůstu počtu dětí po druhé světové válce. Přídatky na děti se (od měnové reformy v roce 1953) navyšovaly v letech 1968, 1972, 1979, 1982 a 1986, relativně výhodné novomanželské půjčky začaly být poskytovány od dubna 1973. Vzhledem k tomu, že největší počet narozených dětí od roku 1948 byl v roce 1974 (přes 194 000, což činilo hrubou míru porodnosti 19,4 ‰ a úhrnnou plodnost 2,43 dítěte na ženu) a poté již klesal, je zřejmé, že normalizační finanční propopulační podněty neměly až takový vliv, jak se předpokládá. Ke zvýšení porodnosti na počátku 70. let mohlo také přispět odložené rodičovství v době nejistoty po invazi vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR v roce 1968 a následných bouřlivých událostech roku 1969.

Na konci normalizace byl počet narozených dětí dokonce menší než v roce 1969. Termín Husákovy děti je tak poměrně zavádějící a nepřesný, protože nárůst dětí má kořeny spíše v době po druhé světové válce, než v sociálním inženýrství komunistického režimu (počet narozených má další menší maximum v roce 2008, kdy tento silný ročník narozených má své potomky). Ovšem po sametové revoluci vzhledem ke společenským změnám porodnost prudce klesla, takže nelze popírat částečnou úspěšnost propopulační Husákovy politiky. S tím souvisí i zrušení výhodných novomanželských půjček po roce 1991 (Husákovy děti, Wikipedie).

Kritika a porovnání se Západem

Všeobecně rozšířený názor, že propopulační politika byla z hlediska vývoje obyvatelstva pozitivní, je v odborných kruzích často zpochybňován. Je například pravděpodobné, že řada dětí narozených v nejsilnějších ročnících by se narodila později a propopulační politika tak vlastně vedla pouze k větší nerovnováze ve složení obyvatelstva, což se později projevilo mimo jiné přetížením škol a školek.

Na Západě bylo množství narozených dětí v této době nízké, zvláště ve srovnání s předchozím poválečným obdobím "baby boomerů". Lidem narozeným na Západě mezi polovinou 60. a 80. let se přezdívá Generace X (Husákovy děti, Wikipedie).

Z výše uvedeného je patrné, že podpora rodin a rodičovství státem je významným prvkem pro všechny generace stávající i budoucí. Osobně jsem přesvědčen, že stále platí rčení „rodina je základ státu.“ Stát by tady měl být pro lidi tak, jako jsou tady lidé pro stát, a pokud se pomyslné nůžky rozevírají, pak to fungovat nebude. Důkazem budiž i predikce, že se v tomto roce narodí historicky nejméně dětí (maximálně asi 80 tisíc). Porovnejme si to s výše uvedenými „Husákovými dětmi...“

Co se nám to v tom našem státě děje? Snad nebude hůř a lidé budou moci klidněji a spokojeněji žít. Hodně štěstí.

Pavel Hartman

občan